

Міністерство освіти і науки України
Uniwersytet Rzeszowski
Wydział Muzyki
Рівненський державний гуманітарний університет
Інститут мистецтв

МИСТЕЦЬКА ОСВІТА ТА РОЗВИТОК ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ

Збірник наукових праць

Випуск 6

Рівне – 2020

Редакційна колегія:

Сверлюк Я.В. – доктор педагогічних наук, професор, директор Інституту мистецтв РДГУ;
Олексюк О.М. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії та методики музичного мистецтва Інституту мистецтв Київського університету ім. Бориса Грінченка;

Павелків Р.В. – доктор психологічних наук, професор, заслужений працівник освіти України, академік АН ВШ України, перший проректор Рівненського державного гуманітарного університету;

Пелех Ю.В. – доктор педагогічних наук, професор, проректор з науково-педагогічної та навчально-методичної роботи;

Mirosław Dymon – Dr. hab., prof. Uniwersytet Rzeszowski Wydział Muzyki.

Лісова С.В. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії та методики професійної освіти Рівненського державного гуманітарного університету;

Малафійк І.В. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри загальної і соціальної педагогіки та управління освітою Рівненського державного гуманітарного університету;

Дем'янчук О.Н. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри методики викладання мистецьких дисциплін Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка.

Потапчук Т.М. – доктор педагогічних наук, професор, кафедра пісенно-хорової практики та постановки голосу Рівненського державного гуманітарного університету.

Цюлопа С.Д. – кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри духових та ударних інструментів Інституту мистецтв Рівненського державного гуманітарного університету.

Крижановська Т.І. – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри історії, теорії музики та методики музичного виховання Інституту мистецтв Рівненського державного гуманітарного університету;

Прокопович Т.Ю. – кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри історії, теорії музики та методики музичного виховання Інституту мистецтв Рівненського державного гуманітарного університету;

Радковська Л.М. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри історії, теорії музики та методики музичного виховання Інституту мистецтв Рівненського державного гуманітарного університету;

Сверлюк Л.І. – кандидат педагогічних наук, доцент, кафедра пісенно-хорової практики та постановки голосу Рівненського державного гуманітарного університету;

Филипчук М.С. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри естрадної музики Рівненського державного гуманітарного університету.

*Рекомендовано вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету
(протокол № 1 від 30.01.2020 р.)*

Мистецька освіта та розвиток творчої особистості : зб. наук. пр. /
М 656 Uniwersytet Rzeszowski wydział Muzyki, Рівнен. держ. гуманіт. ун-т,
Ін-т мистецтв. – Рівне : Волин. береги, 2020. – Вип. 6. – 272 с.

ISBN 978-966-416-720-5

Збірник наукових праць присвячений актуальним питанням професійної підготовки фахівців мистецького напрямку. Висвітлюються сучасні методологічні підходи розвитку творчої особистості студентів, охарактеризовано особливості музично-педагогічної діяльності.

Для викладачів і студентів мистецьких навчальних закладів, науковців й працівників в галузі музичної педагогіки та мистецтвознавства.

УДК 7.071.5

ЗМІСТ

РОЗДІЛ I.

Теорія і методологія мистецької освіти

<i>Гарлайчук О.В.</i> Дидактична гра як засіб виконавсько-технічного розвитку скрипалів-початківців.....	5
<i>Мазур Д.В.</i> Стан розвитку професійної рефлексії майбутніх керівників інструментальних колективів.....	11
<i>Пастушенко Л.А., Пастушенко А.С.</i> Основні тенденції формування гуманістичних цінностей сучасного вищого навчального закладу.....	16
<i>Прокопюк Л.В., Овсіюк Н.М.</i> Специфічні особливості студійної роботи вокалістів.....	21
<i>Сверлюк Я.В., Сверлюк Л.І.</i> Технологічні основи колективного виконавства.....	29
<i>Топоровський Н.Ю.</i> Специфіка фаху диригента-хормейстера.....	38
<i>Ужинський М.Ю., Прокопюк Л.В.</i> Роль сучасних звукових технологій у концертній роботі вокалістів.....	42
<i>Устенко К.О., Гарбуз Т.В.</i> Формування творчої активності у студентів в процесі диригентсько-хорової підготовки майбутнього вчителя музики.....	49
<i>Филипчук М.С.</i> Виконавські прийоми та техніки гри на бас-гітарі: теоретико-методичний аспект.....	57

РОЗДІЛ II.

Сучасні виміри мистецтвознавства

<i>Брикайло Н.В.</i> Бандурне мистецтво на теренах України: генеза та шляхи розвитку.....	66
<i>Бульботка А.А.</i> Українська сучасна духовна хорова музика: аспекти побутування.....	73
<i>Валентюк Т.А.</i> Життєдіяльність Камерного хору "Воскресіння" м. Рівне: заснування та ключові етапи розвитку.....	79
<i>Даюк Ж.Ю., Проказюк Р.І.</i> Вплив європейської культури на зародження піаністичного мистецтва України.....	89
<i>Даюк Ж.Ю., Шишка Я.М.</i> Культурно-історичні аспекти виникнення та розвитку струнно-смичкових інструментів.....	94
<i>Дем'янюк О.О.</i> Штрихи до педагогічного портрету Людвіга Котлара.....	100
<i>Димченко С.С.</i> Педагогічна і диригентська спадщина Елеонори Скрипчинської в історичному часі української музичної культури (до 120-річчя від дня народження).....	105
<i>Закопець Л.М.</i> Методологічні аспекти роботи над звуком на початковому етапі навчання гри на гобої.....	114
<i>Заходякін О.В., Лістратова Т.М.</i> Передумови становлення та розвитку естрадно-джазового виконавства в Україні.....	122
<i>Корнієва А.Г., Фарина Н.П.</i> Ім'я Соломії Крушельницької в контексті національного бренду.....	126
<i>Марцинковський С.Л.</i> Секрети педагогічної майстерності Станіслава Димченка.....	132

<i>Нестерчук О.В.</i> Концерт фа-мажор для фортепіано з оркестром Джорджа Гершвіна: художньо-виконавський аспект.....	143
<i>Остапчук М.М., Никон О.К.</i> До питання становлення та розвитку українського фортепіанного мистецтва.....	149
<i>Прит К.О.</i> Теоретичний аналіз школи bel canto.....	155
<i>Прищепи Т.Б.</i> Творчий портрет музиканта-мультиінструменталіста Богдана Прищепи	161
<i>Рокіщук І.І., Белік В.М.</i> Мікшерний пульт як складова частина концертно-турової звукорежисури	165
<i>Столярчук Б.Й.</i> Уляна Кот – майстриня, берегиня традиційної української культури	172
<i>Трофімчук К.А.</i> Культурно-музичне середовище Америки ХХ століття: стилістичні ознаки та особливості розвитку	176
<i>Харитон І.М.</i> Авторство давньоукраїнської церковної монодії.....	184
<i>Хоменюк Т.С.</i> Феномен творчості Майкла Джексона: вокально-виконавський аспект	190
<i>Якимчук С.Н., Піддубник В.Г.</i> Генеза хорової культури Галичини у світлі духовних традицій другої половини ХІХ – початку ХХ ст.	195
<i>Яковець О.М.</i> Особливості фактури у бандурній музиці Г.Хоткевича	202

РОЗДІЛ ІІІ.

Методика музичного навчання і виховання

<i>Буцяк В.І., Смаль-Стоцька І.М.</i> Європейський досвід впровадження інклюзивної освіти	210
<i>Гедьфалві Т.І.</i> Розвиток музичного слуху молодших школярів засобами карпатського фольклору	216
<i>Кобиланська К.О.</i> Організація самостійної роботи учнів у процесі фортепіанної підготовки.....	222
<i>Кривчук І.П.</i> Нетрадиційний урок як середовище розвитку музичного інтересу молодших школярів	228
<i>Палаженко О.П., Єгоров А.С.</i> Зміст музично-просвітницької діяльності студентів-магістрантів у мистецьких закладах вищої освіти	235
<i>Солдатенко А.Л., Радковська Л.М.</i> Розвиток вокально-хорових навичок учнів-підлітків	241
<i>Томчук О.В., Крижановська Т.І.</i> Розвиток стильової грамотності учнів 8-11 класів на уроках інтегрованого курсу "Мистецтво".....	247
<i>Цаун Р.В.</i> Методика роботи з дитячим фольклорним ансамблем.....	254
<i>Шихова Г.І.</i> Педагогічні особливості застосування інтерактивних технологій на уроках музичного мистецтва	260
Про авторів	268

6. Кузнецов А. Г. Из истории американской музыки: классика. джаз / А. Г. Кузнецов. – Бишкек: КРСУ, 2008. – 130 с.
7. Митрополький М. Краткая история джаза [Электронный ресурс] / Михаил Митрополький // Джаз.Ру. – 2004. – Режим доступа до ресурсу: <https://www.jazz.ru/library/jazz-history-for-beginners/>.
8. Нэт, Ш., Нэт, Х. Послушай, что я тебе расскажу. Джазмены об истории джаза / Ш. Нэт, Х. Нэт. – М. : Москва: Издательство "Синкопа", 2000. – 291 с.
9. Панасье, Ю. История подлинного джаза / Ю. Панасье. – М. : Санкт-Петербург: Издательство "Музыка" 1978. – 126 с.
10. Переверзева М. В. История современной музыки: музыкальная культура XX века / Марина Викторовна Переверзева. – Москва: Юрайт, 2019. – 540 с.
11. Стригина Е. В. Музыка XX века / Е. В. Стригина. – Бийск: Бия, 2006. – 280 с.
12. Marshall Winslow Stearns. The Story of Jazz / Marshall Winslow Stearns. – Oxford: Oxford University Press, 1970. – 414 с.

УДК:13:783.8 (477)

Харитон І.М.

АВТОРСТВО ДАВНЬОУКРАЇНСЬКОЇ ЦЕРКОВНОЇ МОНОДІЇ

У статті аналізується проблема авторства давньоукраїнської церковної монодії на ранньому етапі її становлення, беручи до уваги творчість київського літописця Нестора, православного святого Никона Великого, єпископа Кирила Турівського, Києво-Печерського канонісця Григорія, єпископа Ніофіта, ігумена Києво-Печерської лаври Феодосія (Печерського) та ін.

Ключові слова: давньоукраїнська церковна монодія, давньоруська культова поезія, анонімне авторство, авторство, літургійний спів, духовна лірика, пантеон творців, філософсько-релігійна творчість, руська гімнографія.

В статті аналізується проблема авторства древнеукраїнської церковної монодії на ранньому етапі її становлення, учитываючи творчество киевского летописца Нестора, православного святого Никона Великого, епископа Кирилла Туровского, Киево-Печерского канониста Григория, епископа Ниофита, игумена Киево-Печерской лавры Феодосия (Печерского) и др.

Ключевые слова: древнерусская церковная монодия, древнерусская культовая поэзия, анонимное авторство, авторство, литургическое пение, духовная лирика, пантеон создателей, философско-религиозное творчество, русьская гимнография.

The article analyzes the problem of authorship of an ancient Ukrainian church monody at an early stage of its formation, taking into account the work of the Kiev chronicler Nestor, Orthodox Saint Nikon the Great, Bishop Cyril Turovsky, Kiev-Pechersk canonist Hryhoriy, Bishop Niofietravo, and Pyotr others.

Key words: ancient Ukrainian church monody, ancient Russian poetry, anonymous authorship, authorship, liturgical singing, spiritual lyrics, pantheon of creators, philosophical and religious creativity, Russian grammar.

Постановка проблеми. Давня українська монодія спираючись на попередній досвід візантійської релігійної піснетворчості впродовж Х-го століття формується у цілісну національну систему літургійного співу. У літургійно-богословському контексті цей спів був головним духовно-мистецьким носієм ідей і символів нової віри та сприймався як земне відображення небесного "ангельського хору".

Відчуття мистецької краси у цьому сакральному музикуванні ґрунтувалося на гармонійному поєднанні часомірних і звуковисотних складових, від їх найменших елементів до цілості музично-віршових форм.

Упродовж тривалого часу поширення християнства на рідних теренах, український народ переніс з Візантії (через Болгарію), на свій ґрунт та адаптував репертуар церковної монодії. Разом і з репертуаром було запозичено й систему навчання, виконавську практику, форми й жанри, а також нотацію, яка згодом набула нових форм.

Загалом же давньоукраїнська церковна монодія, "... подібно до того, як григоріанські та протестантські хорали в Західній Європі, були важливим інтонаційним джерелом розвитку різних жанрів професійної музики, так і українська церковна монодія ... стала своєрідним інтонаційним тезаурусом (скарбом І. Х.), з якого черпали творці багатоголосої музики" в подальшому [3, с.1].

Враховуючи ту обставину, що давня українська церковна монодія фактично стала генетичним підґрунтям для мелодики усіх подальших суспільно-історичних типів українського православного музикування, й попри те є мало дослідженою, вважаємо, що тлумачення авторства цього сакрального музично-естетичного явища, як однієї із складових його ціннісних ознак, на сучасному етапі – на часі.

Стан розробленості проблеми. Теоретичну базу роботи формують дослідження з теорії та історії церковної монодії: В. Билініна, І. Вознесенського, Дм. Розумовського, В. Металлова, С. Смоленського, С. Скребкова, Т. Георгеадеса, Е. Веллеса, Ів. Гарднера, М. Антоновича, О. С. Цалай-Якименко, Ю. Ясіновського, І. Лозової, Л. Корній та ін.

Мета статті: піддати осмисленню проблему авторства давньоукраїнської церковної монодії, як інтонаційного скарбу сакральної православної музичної традиції українства.

Виклад основного матеріалу. Творення найдавніших зразків українського монодичного сакрального співу, вочевидь, було таким, що зумовлювалось виключно анонімністю авторства. "Для Середньовіччя, – стверджує Л. Корній, – була дуже характерною деперсоніфікація творів [...]. Митець не прагнув показати свою індивідуальність, а творив у межах певних, уже сформованих традицій жанру, традиційних художніх виражальних засобів [...]. Музичні твори існували в рукописному вигляді, і при їх переписуванні нерідко колективний характер зміни, тобто було вільне ставлення до тексту, що свідчить про колективний характер тодішньої творчості" [3, с. 71]. Вчена переконана в тому, що давні церковні співи творилися в межах існу-

ючого комплексу поспівок з привнесенням імпровізаційного елементу. Такий спосіб творення українського церковного співу, з опорою на усталені канони жанру і був характерний для Середньовіччя.

Цікаві свідчення про колективну творчість у сфері культового обрядового співу, а точніше його карпатоукраїнського варіанту, знаходимо в "Нарисі карпаторуської літератури" Є. Недзельського. Детально описуючи траурні карпато-руські піснеспіви, дослідник стверджує, що вони створювалися богомольними книжними людьми на зразок уже існуючих, але багатих на місцевий діалект із незначними відхиленнями від книжної "слов'яно-руської мови" [4, с. 65].

Та хоч давньоукраїнська церковна монодія на початковому своєму етапі розвитку була виключно анонімним сакральним музично-обрядовим явищем, все ж в історії, достатньо чітко зафіксовані імена постатей, починаючи буквально з кінця X – середини XI ст. (часу створення руського пантеону святих), яких зараховують до розряду авторів давньоруської духовної лірики – творців літературно-поетичних текстів, що лягли в основу давнього монодичного співу. Таким чином, до рангу творців давніх піснеспівів, варто залучити й авторів давньоруської духовної лірики, творців літературно-поетичних текстів монодії.

Найдавнішими зразками руської духовної лірики, за твердженням дослідників-історіографів, є похвали княгині Ользі, зафіксовані в ПВЛ під 955 і 969 роками [2, с. 57]. Автором першої вважається Нестор, друга приписується чи то Нестору, чи то Никону Великому. Канон же княгині Ользі написав Кирило Турівський, який датується XII-м ст. Вказані твори є першими, зафіксованими оригінальними зразками вітчизняної культової християнської поезії, які варто вважати, найдавнішим надбанням ранньохристиянської музичної творчості Київської-Руси.

Особливу увагу давньоруська культова поезія приділяла хрестителю Русі, Володимирі. Приблизно в кінці XI – на початку XII ст. з'являється найдавніша Служба Божа, присвячена князю Володимирі, авторство якої приписується Києво-Печерському інокі "Григорію, творцю канонів". Ще один знаменний церковний твір кінця XII століття, за авторством ченця Іакова, – "Пам'ять і похвала князю Володимирі і бабці його Ользі" фіксує українська історіографія.

Услід за Ольгою та Володимиром середньовічна християнська літургійна співацька традиція вшановує Бориса та Гліба. Сьогодні є достеменно відомим те, що авторство Служби, на честь цих канонізованих святих, належить кільком творцям, серед яких особливо виділяється киево-печерський канонописець Григорій – творець "Канону на перенесення останків Бориса і Гліба"¹.

---

¹"Киево-Печерський патерик" повідомляє про творця канонів Григорія (XI ст.), що був ченцем Києво-Печерського монастиря, й засвідчує факт його творчості цього часу.

Вважаємо за потрібне згадати ще одного творця руської духовної лірики єпископа Ніофіта – вихідця з Києво-Печерського монастиря, творця "Благовіщенського кондакаря", записаного кондакарною нотацією¹. Не можемо не відзначити у цьому контексті й одного із засновників та першого ігумена Києво-Печерської лаври Феодосія (Печерського), який у 1051 р., згідно з уставом грецького Студитського монастиря (V ст.), встановив порядок монастирських розспівів.

Завдячуючи цьому "пантеонові творців" першого етапу розвитку найдавнішої руської музичної поетики, остання упродовж перших трьох століть свого побутування, стала домінуючим обрядовим елементом Української Православної Церкви.

Та починаючи з кінця XIV ст. посилюються зв'язки різних галузей української культури з південнослов'янськими. Завдячуючи активній просвітницькій діяльності південних слов'ян у XIV ст., русичам стали відомі філософсько-релігійні твори Діонісія Ареопагіта, Іоана Дамаскіна, Симеона Нового Богослова, книга "Діоптра, або Гадаюче зеркало" Филипа Пустельника, "Листвиця" Іоана Синайського і багато інших творів, які вплинули на весь подальший розвиток руської релігійно-філософської думки. Серед відомих південнослов'янських просвітників, що прийшли того часу на Русь і назавжди пов'язали з нею своє майбутнє, варто виділити постать митрополита Кипріяна. Життєве кредо останнього головним чином зводилося до максимального сприяння, щодо вирішення життєво важливих завдань, які ставилися перед Руською митрополією, а це в першу чергу – відродження культури після монголо-татарської навали, об'єднання народу та зміцнення віри і Церкви на благо Русі.

У цьому переліку авторів давньої церковної поезії особливо виділяємо постать Григорія Цамблака – болгарського православного монаха, релігійного діяча, Митрополита Київського і Віленського у Великому князівстві Литовському, обдарування якого як піснетворця повною мірою розкрилося ще у молдавський період його життєдіяльності, коли він написав "16 повчальних слів" та "Життя і Служба Іоана Білгородського". А як Митрополит Київський, Григорій Цамблак створює восьмиголосні стихири до свята Успіння Богородиці. За окремими припущеннями, саме він увів до музичної практики південноруських земель так званий "болгарський розспів". До його творчого активу дослідники долучають і Богослужіння, присвячені: Сербському королю Стефану, Святій Параскеві Спідатській, Митрополиту Кипріяну, а також й інші гімнографічні твори.

Звертаємо нашу увагу і на ще одного вихідця із Балкан – обдарованого слов'янського гімнографа Пахомія, на прізвисько Серб, або ж Логофет.

---

¹ Так у XII ст. на Русі, записували співи, що були близькими до двох поширених тоді мелізматичних видів співу: сольного – псалмового та хорового співу – азматичного).

Яскравий представник південнослов'янської книжної школи¹, помітно виявляв свої симпатії до жанру панегіричного характеру, сповненого літературно-поетичним та мелодійним піднесенням. У каноні, присвяченому благовірному великому князю Михайлу Чернігівському і Федору, боярину його, – гімнографу вдалося створити яскраві художні образи "мужніх мучеників" і їх "богомерзких і злочестивих" мучителів. Дослідник гімнографічної творчості в Україні В. Билінін, стверджує – "... руська гімнографія XV ст. навряд чи знала творців гімнів, популярність яких була б настільки поширеною, як творчість Пахомія" [2, с. 69]².

Руська гімнографія кінця XV – першої пол. XVI ст. ознаменована непересічною постаттю гімнотворця Максима Грека, світське ім'я якого – Михайло Триволіст. Його творчість була свого роду "гімном Святому духу – Паракліту" [2, с. 75].

Майже все, що виходило з-під пера цього талановитого творця, швидко набувало статусу авторитетного писання і літературного еталону. Максим Грек теоретично розробляв питання поетики церковнослов'янської гімнографії. Осмисленню цих питань присвячені головним чином його дві статті. Перша – своєрідний ономастикон під назвою "Толкование имени по алфавиту", де подається значення багатьох грецьких і єврейських імен для подальшого їх "обігрування" у церковних піснеспівах найрізноманітніших жанрів. Друга стаття під назвою "Толкование, предписуемое к некоему канону краегранесию", гласить, що творці канонів дуже часто остерігаються тих людей, "иже по страсти славы чужия, труды присвояют себе и о тех аки о своих хвалятся" [2, с. 77]. Свідченням визнання і популярності на Русі Максима Грека, вихідця з Афону, є факт поширення з другої половини XVI ст. списків його численних творів, а також перекладів. Саме рекомендаціям Максима Грека слідував Маркел Безбородий – автор двох Канонів, присвячених єпископу Новгородському Микиті, написаних азбучним акровіршем. Композиторську майстерність він проявив розписавши кроковими нотами Псалтир та Канон присвячений дванадцятим святим [1, с. 79].

Знавцям української духовної культури, широко відоме ім'я письменника-полеміста Іова (за хрещенням – Івана) Княгиницького, який тривалий час був ченцем монастиря на святій горі Афон, а згодом став ігуменом скита Манявського (в теперішньому Надвірнянському районі Івано-Франківської області) – форпоста православ'я на Заході. Та мало кому відоме ім'я його племінника Дмитра (в миру Теодозія) Княгиницького (пом. 1629), який провів 12 років на Афоні, потім був ченцем, а відтак ігуменом у Маняві. Все ж не цим відомий Дмитро Княгиницький: він прославився

---

¹ Публікувався під псевдонімами: Єфим Тирновський, Єфрем-гімнописець, Костянтин Костинецький, Дмитро Кантакузін та ін.)

² Загалом до творчого активу Пахомія зараховують близько двадцяти гімнографічних творів.

своєю духовною музикою, яку творив у скиту. Достатньо тривалий час було невідомим те, що в Румунії зберігаються його музичні твори. І аж майже через 200 років після їх вивезення до Румунії (1785 р.), болгарська дослідниця Єлена Топчева відшукає в архівах рукописи Дмитра Княгиницького й опублікує своє дослідження та нотний матеріал композитора у двох томах [5, с. 177 – 178].

Та вже наприкінці XVI – на початку XVII ст., з'являється кант, а згодом і партесна хорова музика. У другій же половині XVIII ст. зароджується новостильова духовна музика. Все ж попри такий стрімкий розвиток музичного мислення, яке, порівняно у короткий історичний період, трансформує сакральне хорове музикування на просторовий рівень його організації – церковна ж монодія продовжує функціонувати в культурі Української Православної Церкви аж до XVIII ст. А це говорить про те, що монодичні пісенспіви достатньо глибоко увійшли в музичну свідомість віруючих людей різних поколінь. Та навіть після припинення їх широкого застосування в культовій обрядовості української православної традиції в подальшому, характерні елементи їх мелодики, із вишуканою мелізматичною "канвою", все ж "проникають" не тільки у фактуру партесної, історично найближчої до монодії моделі сакрального музикування, а і у новостильову, а згодом і у романтичну й звісно ж у сучасну духову хорова музика.

Таким чином давньоукраїнська церковна монодія, як сакральне музично-естетичне надбання українства доби середньовіччя, за статусом може претендувати на фундаментальну модель, на базі якої сформувалися й отримали розвиток усі наступні історичні типи сакрального музикування в системі координат української православної традиції.

Наша ж розвідка – є нічим іншим, як скромною спробою, привернути увагу національного дослідництва, до проблематики, присвяченої малодослідженому явищу в українській культурі – давньоукраїнській церковній монодії, з тим, щоб поживавити цікавість до цього предмету дослідництва в українському соціокультурному просторі.

Висновки. Звісно, творці давньоукраїнської церковної монодії були авторами різноякісних й різнозначущих її зразків, все ж у загальному поступі, забезпечили безперервний процес еволюційного розвитку явища, котре й "... стало своєрідним інтонаційним тезаурусом¹, з якого черпали творці багатоголосої музики та кантів", а також і усіх подальших нових моделей національного православного сакрального музикування [3, с. 1].

Використана література:

1. Библиейская Энциклопедия // Корнталь, Свет на Восток. 1989. – 902 с.
2. Былинин В. К. Древнерусская духовная лирика. Прометей № 16. – М.: Молодая гвардия, 1990. – С. 54 – 92.

---

¹ Тезаурс – від грецького "скарб".

3. Корній Л. Історія української музики в 2-х Ч. – К.; – Харків; Нью-Йорк: Вид. М. П. Коць, 1996. – Ч. 1 – 315 с.

4. Недзельский С. Очерк карпаторусской литературы. Издание Подкарпатурскаго Народопроеветительнаго Союза в Ужгороде. – Ужгород, 1932. – 289с.

5. Пушик Ф. Г. Галицька брама. – Ужгород: Карпати, 1989. – 411 с.

УДК 78(03)(73)

Хоменюк Т.С.

ФЕНОМЕН ТВОРЧОСТІ МАЙКЛА ДЖЕКСОНА: ВОКАЛЬНО-ВИКОНАВСЬКИЙ АСПЕКТ

У статті визначено особливості творчості і фактори впливу, що спричинили успішність Майкла Джексона. Проводиться аналіз феномена співака як зірки поп-музики.

Ключові слова: поп-музика, феномен, співак, особистість, творчість, Майкл Джексон.

В статье определены особенности творчества и факторы влияния, повлекшие успешность Майкла Джексона. Проводится анализ феномена певца как звезды поп-музыки.

Ключевые слова: поп-музыка, феномен, певец, личность, творчество, Майкл Джексон.

The article identifies features of creativity and factors of influence that led to the success of Michael Jackson. The phenomenon of the singer as a pop star is analyzed.

Keywords: pop, phenomenon, singer, personality, creativity, Michael Jackson.

Постановка проблеми. Поп-музика посідає вагоме місце в сучасному науковому дискурсі, внаслідок чого усе більшої актуальності набуває перегляд її статусу в сучасному мистецькому просторі. Завдяки творчій постаті Майкла Джексона відбулась низка новаторських рішень в області музики, танцювальної техніки, відеоіндустрії. Майкл Джексон вплинув на формування поп-музики, танцювальних шоу, задавши сучасні тренди відеокліпів, телевізійну музичну індустрію.

Аналіз наукових досліджень і публікацій. Мистецтву поп-музики властиві: відвертість, лаконічність, імпровізація. Щоб бути успішним в даній сфері недостатньо лише розуму, характеру та професійних навичок. Величезне значення має вміння дотримуватися етичних норм – це частина професіоналізму [3].

Що стосується оцінки успішності поп-співака, то вони залежать від комплексу критеріїв. Чим детальніше продуманий імідж і модифікації, тим вища оцінка успішності артиста. Облік соціальних норм є критерієм оцінки

Наукове видання

**МИСТЕЦЬКА ОСВІТА
ТА РОЗВИТОК ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ**

Збірник наукових праць

Випуск 6

Відповідальний за випуск
Сверлюк Ярослав Васильович

Технічний редактор
Віталій Власюк

*Редакційна колегія не завжди поділяє погляди авторів,
висвітлені у збірнику.
За достовірність фактів, точність цитат та можливі помилки
повну відповідальність несуть автори опублікованих матеріалів.*

Підписано до друку 02.04.2020 р. Формат 60x84 1/16. Папір офсет.
Гарнітура «Times». Друк офсет. Ум. друк. арк. 15,81. Наклад 100 пр. Зам. 28.
Видавництво «Волинські обереги».

33028 м. Рівне, вул. 16 Липня, 38; тел./факс: (0362) 62-03-97;
e-mail: oberegi97@ukr.net

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру суб'єкта
видавничої справи ДК № 270 від 07.12.2000 р.

Надруковано у друкарні видавництва «Волинські обереги».